

Posudek vedoucí diplomové práce

Název práce: **Řeč otců orientovaná na dítě v českojazyčném prostředí**

Autorka práce: **Bc. Veronika Ungrová**

Ústav českého jazyka a teorie komunikace

--

Diplomová práce Veroniky Ungrové si klade výzkumný cíl prozkoumat specifika řeči otců orientované na dítě. Práce je tak relativně ojedinělým počinem nejen na poli české vývojové psycholingvistiky ale i na poli mezinárodním. Za použití pečlivě definovaných postupů autorka nachází mnoho paralel a několik málo odlišností mezi tím, jak na děti mluví otcové a matky, a přispívá tak k poznání inputu, který moderuje rané osvojování jazyka u kojenců v českém jazykovém prostředí.

Koncepce práce: hodnocení A

Práce má jasně formulovanou výzkumnou otázku, která je založena na zevrubném přehledu dosavadní literatury v oblasti charakteristik řeči směřované na dítě od matek a od otců. Teoretická část strukturovaně představuje předchozí poznatky, usouvztažňuje je a formuluje na jejich základě vlastní výzkumný cíl. Praktická část plynule navazuje, jasně definuje zkoumané proměnné i metodologii výzkumného postupu. Jsou formulovány závěry, vztažené k v úvodu definovaným cílům, a jsou navrženy možné směry dalšího bádání.

Vedle posouzení vlastního výsledného textu práce bych v tomto bodě ráda vyzdvihla studentčinu kreativitu a schopnost kriticky se zamýšlet nad literaturou o osvojování jazyka, jež vyústily v samostatný proaktivní návrh výzkumné otázky a koncepce práce.

Metodologie a zpracování dat: B

Anotace sémantických a pragmatických kategorií - které autorka předem jasně definuje - je vhodně zvolená. Data jsou zpracována pečlivě (soudě nejen podle výsledné práce, ale zejména podle mnoha konzultací, které k anotaci dat proběhly) a většinou i jasně reportována. Občas se objevují nejasnosti nebo nepřesnosti v reportování výskytů některých jevů, které pravděpodobně vznikly přeskupováním podsekci ve finálních fázích práce na textu. Oceňuji práci s grafy, které jsou vhodně koncipovány tak, aby čtenáři poskytly nutné informace ale zároveň práci vizuálně nezahltily. Je na škodu, že se do výsledné verze práce v PDF nepropsaly číselné popisky grafů, které byly přítomny v textové .docx verzi (a že je tam autorka v PDF verzi nepřidala) - takto může být grafika místy pro čtenáře méně přesně interpretovatelná. Práce by profitovala z více konkrétních příkladů prezentovaných a analyzovaných jevů.

Práce s odbornou literaturou: hodnocení B

Jsou použity a citovány relevantní studie, které se přímo vztahují k výzkumnému cíli. Literatura je kriticky zhodnocena, jsou jasně shrnuta zjištění jednotlivých studií, a tato jsou vztažena k autorčině vlastní práci, konkrétně k výzkumným cílům. Seznam použité literatury velmi vhodně reflektuje současné trendy a směry výzkumu vlastností inputu v raném osvojování jazyka. V závěru ovšem chybí zevrubnější diskuze nad výsledky ve vztahu k oněm v úvodu velmi dobře shrnutým předchozím studiím, kterou by si tato jinak pečlivě provedená práce jistě zasloužila.

Formální úroveň práce: hodnocení A

Kromě několika málo překlepů a několika málo komplikovaněji strukturovaných souvětí práce po formální stránce odpovídá jazykovým nárokům pro diplomovou práci. Autorka píše osobitým stylem, který ale dle mého soudu stále patří od kategorie odborného akademického textu. Chválím, že autorka v závěru zohledňuje aktuální společenská témata, jako například otázku jazykových modelů a inputu u dětí stejnopohlavních párů.

K tomuto poslednímu bodu mám otázku k diskuzi: V předložené práci jsou rodiče rozděleni na dvě kategorie - matky a otce. Současné výzkumy IDS v němčině a norštině naznačují, že charakteristiky IDS mohou být vedle (či dokonce více než) pohlaví(m) rodiče ovlivněny skórem femininity (o otců) nebo dobou strávenou na rodičovské dovolené. Zajímá mě autorky pohled na tuto problematiku zejména v českém kontextu - jsou výsledky autorčiny práce (kdy se otcové od matek lišili například v referování k sodě ve 3. osobě) opravdu připsatelné faktoru pohlaví rodiče, nebo může jít například o vliv času stráveného s dítětem obecně. Jak by vypadal výzkum, kde bychom faktor pohlaví rodiče a faktory další (např. čas trávený s dítětem) mohli spolehlivě oddělit?

Celkové hodnocení: A

Jak je zřejmé z výše uvedeného dílčího hodnocení, předložený text práce jako takový bych hodnotila na pomezí známek *výborně* a *velmi dobře*. Jako vedoucí práce přihlížím k průběhu samotného výzkumu. Diplomantka pracovala samostatně, iniciovala konzultace, o problematiku jazykového inputu od otců versus matek se aktivně zajímala a snažila se hledat a definovat společenskou relevanci svého diplomového výzkumu v jazykovědném oboru - což je zejména v současné krizi humanitních a společenskovědních oborů chvályhodné. Diplomovou práci tedy celkově hodnotím známkou *výborně*.

V Praze, 5. září 2023

Kateřina Chládková, PhD, vedoucí práce